

**РАДИ ЦАРЕВ
МЕЧОКЪТ СЛИЗА ПРИ
ХОРАТА**

chitanka.info

Сивото зимно небе почти досягаше с рошавите си гърди голите върхове на старите буки и от тъмните им недра се сипеше непрекъснато ситен дъждец. Струи вода пълзяха бавно по дънерите на дърветата и чертаеха след себе си лъскави пътеки. Срещнеха ли нейде препятствие, от плътта им се откъсваха едри прозрачни като елмази капки, които падаха екливо върху сгърчените листа по земята. Там се събираха в мънички локви, проблясващи потайно, сякаш бяха очи на кротки горски животни.

Младият мечок, легнал призори под дебелия нисък клон на грамадно възлесто дърво, се надигна между посивелите стъбла на тревите. Листата под него бяха сухи, но едва показва главата си изпод естествената стряха и по козината му увиснаха дребни капчици вода. Животното изпръхтя недоволно, поразклати голямото си тяло, протегна глава, пое въздух с влажните си ноздри, но освен познатия дъх на мокра земя, на размекващи се изсъхнали билки и на гниеци миналогодишни листа не се долавяше нищо обнадеждаващо.

Буките бяха родили тази година съвсем малко жълъди, лещаците бяха преглеждани неведнъж и от дивите свине, и от катериците, дреновете бяха вече презрели, дивите круши и ябълките, разпръснати нарядко из неговите владения, бяха отдавна обходени, а храстите на шипките, по които все още се намираха плодове, бяха близо до къщите на хората, там беше опасно да се ходи.

Мечокът пристъпи на открито, плоските му ходила усетиха влажната растителност и той тръгна със своята тромава походка. При всяка стъпка кожата на плещите и на гърба му сякаш извършваше самостоятелни движения назад и напред. Тялото му беше чисто и загладено, канелената му козина като че беше изпредена от тежка коприна. Стъпките му бяха безшумни, нито едно изсъхнало клонче не се чупеше под неговите крака, нито едно камъче не се търкулваше надолу по склона, нито една тревичка не просъскваше, закачена от плоските му нокти. Погледнато отстрани, изглеждаше, че грамадното животно просто плува над земята и няма тегло, а само обем.

Мечокът се промъква дълго в горската пустош и преди здрачаване стигна до брега на планинската речица, която образуваше на близкия завой дълъг вир. Той протегна шия и надникна от ниската скала. Повърхността на водата беше съвсем сипаничава от

непрекъснатия дъждец, но речицата беше толкова прозрачна, че се виждаха и песъчинките по дъното.

Погледът на животното търпеливо се разхождаше по вира. Нещо дълбоко скрито в мозъка му подсказваше, че сега е времето за сполучлив риболов. После почти неочаквано видя в струите вода едва забележимата сянка на риба, която плуваше по странен начин. Едва ли би я зърнал, ако тя се движеше с корема към дъното, защото нейното тяло беше масленозелено отгоре и мъчно можеше да се различи от дъното на водоема. Пъстървата се изправяше от време на време почти отвесно във водата. Тогава опашката ѝ разравяше енергично пясъка и правеше в него плоска ямка.

Мечокът легна по корем върху скалата, покрита с мокри лишей и мъх, като че се сля с нея. Дългата козина не допускаше хладината на камъка да достигне до кожата му. Той загледа с интерес действията на речната пъстърва. Спомняше си смътно как неговата огромна майка беше лежала търпеливо тук миналата година по същото време. До нея беше стоял той и двете му малки братчета. Четирите мечки вяха наблюдавали нетърпеливо суетящите се риби, но майката тогава изчака пъстървите да свършат работата си и чак после слезе във водата на риболов. И това чакане беше последвано от истински пир.

Ето, откъм долния край на вира доплува голям мъжкар, който се завъртя около женската пъстърва. Двете гъвкави тела се извиваха бавно във водата, сякаш изпълняваха някакъв особен магичен танц. След това женската се спусна над ямката, нейното надебеляло тяло се напрегна и изригна броеница от едри оранжеви хайверени зърна. Подир нея там се стрелна мъжкарят и обля нежната купчина, трептяща от поривите на течението, с белезникави облачета, които бавно се отнасяха от водата по-надолу.

Двете риби заплуваха със слаби удари на перките — колкото да не ги повлича реката. После се спуснаха пак към дъното и започнаха да затрупват ямката с опашките си. Когато издигнаха над нея могилка от пясък и камъчета, мечката се изправи с целия си ръст. Почувствувала беше смътно, че е настъпило нейното време. Тя се смъкна в студената вода и нагази предпазливо към рибите, които все още плуваха уморено над пясъчното хълмче, сякаш не можеха да се разделят с него.

Може би речните пъстърви бяха тъй увлечени от великото тайнство на живота, в което играха своите роли преди малко, че не усещаха приближаването на опасността. Хищникът вмъкваше косматите си крака един след друг във водата, за да не пляскаат, потъна до корема и замахна с дясната си предна лапа. Той удари най-близката пъстърва по гърба и я изхвърли безжизнена сред тревите на брега. Другата риба изтръпна цялата, но не успя да се отдалечи, тъй като лапата достигна втори път целта си.

След малко от пъстървите остана само хайверът в ямката, от който след време щяха да се излюпят орляци млади рибки, за да изпълнят с живот бистрите води на планинската речица. Мечокът облиза муцуната си със своя дълъг език, стръска рязко два-три пъти козината си, като пилееше наоколо вихри от водни капки и проръмжаваше при това от задоволство. Хубавото месо на пъстървите му беше харесало.

Той огледа още веднъж опустелите води и тръгна надолу по брега, където из гъсталаците и високите бурени се преплитаха пътеки, направени от краката на дивите животни. В главата му се мяркаха все по-често образите на кичурите от червени перли по шипковите храсти. Привличаха го, въпреки че не беше лесно да се берат. Сивите закривени бодли по клончетата им се впиვაха болезнено в устните, ако те не успееш да улучат точно плодовете.

Привечер мечокът излезе върху плоска канара на двеста метра от планинската махала. От това място низината се виждаше като на длан. Погледът на животното обхващаше цялата разширяваща се долина на речицата. По левия бряг бяха разпръснати двадесетина къщи, повечето покрити със сиви каменни плочи, а на десния клечаха няколко дълги дървени бараки.

Младият мечок дълго проточва шия към човешките жилища в желанието си да долови всички мириси, да разбере какво става в тези изкуствени хралупи. Понякога дъхът му се струваше някак отблъскващ и неприятен, но понякога го привличаше, защото беше разнообразен, остър, запомнящ се.

Не след дълго прозорците на сградите наченаха да светват един след друг. Навън се проточваха към земята дебели снопове светлина, които изглеждаха неясни и напращени от продълговатите следи на дъждеца. Капките се удряха в козината на животното, плъзгаха се по

космите, наедряваха към корема му и падаха на канарата с леко шумолене, но то гледаше запленено към невижданата нощна феерия на махалата.

В края на краищата отдолу се прокрадна тънка струйка от някакъв силен дъх — и познат, и непознат. Носът му се сгърчи и главата се насочи точно към мириса, който вятърът беше донесъл от последната къща на селището. Да, в този дъх имаше нещо познато, което развълнува гърдите на мечока, накара го да затъпче нетърпеливо по мократа скала, да проръмжи озадачено, мечтателно.

През есента той беше влязъл веднъж в малка царевична нива и беше вкусил от млечните мамули. После спохожда нивата, докато те не се свършиха. Сега от оная къща долиташе дъх на царица. Може би не беше съвсем същият като на мамулите, но нямаше никакво съмнение за произхода му.

Самотното животно стоя дълго на скалата, поема жадно мириса на топлата царевична каша, после се възви бавно и тръгна към шипковия гъсталак по склоновете на речната долина. Вървеше с къси крачки, дъждът го шибаше по гърба и натрапчивият спомен за мамулите го преследваше и го караше да въздиша тежко от време на време.

Когато се стъмни на другия ден, мечокът се намери, без да иска, на канарата над махалата и пак поемаше с наслада дъха на царевичната каша. Постепенно различаваше и другите мириси, които се преплитаха с този на храната — на свинята в кочината, на стопанина на къщата с остър дъх на тютюн, на дима от кухнята на трудовашкия лагер на другия бряг на речицата.

И тъй като не се случи нищо лошо от присъствието му близо до човешките жилища, инстинктивният страх от хората започна да се губи. Смелостта му се засилваше с всяка измината вечер. На петата нощ мечката се приближи на двадесетина крачки от дебелата каменна ограда на къщата, а на седмата нощ се надигна на задните си крака и погледна отвъд нея.

Кочината на свинята беше допярна до оградата, покривът беше висок и мечокът можеше да се провере спокойно под него. Лапите му бяха тъй внимателни, че прасето, което лапаше с пълна зурла царевичната каша, го видя чак щом се надвеси над коритото. Уплашеното животно изквича слабо, дръпна се назад и се сви в най-

далечния кът. Младият мечок дълго се ослушва в тъмнината към къщата, която светеше с двата си прозореца на петдесетина метра, не долови нищо подозрително и се прехвърли безшумно при оградата. Той въобще не обърна внимание на свинята — беше твърде гладен и любопитен да вкуси най-сетне от жадуваната каша.

И наистина, простото ястие се оказа далеч по-приятно от млечните мамули. Разбира се, мечокът не подозираше, че в кашата човекът е сложил и лъжица сол, която я правеше неотразима за вкуса на дивото животно. Отиде си, след като облиза и последната засъхнала корица по ръбовете на хранилката. Той се изправи на задните си крака, залови се с предните лапи за оградата, прехвърли я и изчезна в тъмнината. Свинята се раздвижи и като видя празното корито, нададе глухо квичене, но нямаше кой да обърне внимание на нейното искрено възмущение.

Младият мечок бързо научи навиците на стопанина. Той хранеше свинята сутрин, преди да отиде на работа и вечер, когато се връщаше от там. Сипеше ли горещата царевична каша в коритото, бързаше да иде в силно осветения павилион, където си попейваше и се връщаше късно с дрезгави подвиквания. В къщата не живееха други хора, нямаше жена, нямаше деца, нямаше куче.

Разбира се, не можеше и дума да става за влизане в кочината през деня, но вечер мечокът дебнеше от канарата и се спущаше надолу, щом дочуеше захлопването на къщната врата. Свиваше се в бурените до оградата и се вмъкваше в кочината, когато човекът затвореше нейния вратник. Нещастната свиня оставаща само на сутрешната дажба, квичеше неистово за добавка, слабееше от ден на ден, но кой можеше да подозира, че не изяжда и двете порции, които ѝ се полагаха?

Положението ставаше нетърпимо и на десетата нощ свинята, която вече тежеше към стотина кила, ободрена от обстоятелството, че досега мечката не ѝ беше сторила нищо, пристъпи решително към дивия нахалник и се опита да похапне и тя от собствената си дажба. Известно е, че всяко животно е твърде ревниво към другите същества, когато те посегнат към храната му, но нещастната свиня и не беше сънувала колко държат на плячката си големите хищници.

Мечката изръмжа глухо, отблъсна собственика на кочината с рамо, но прасето беше побесняло от глад и се натисна упорито към

коритото. Тогава могъщата лапа на звяра се стовари на главата му със силен замах. Твърде изнеженото в затвора си домашно животно рухна на място и отиде при прадедите си цял месец по-рано, отколкото му беше отредено предварително от неговия стопанин.

И макар че от ноздрите на свинята избликна кръв, медунът не побутна трупа, изяде спокойно кашата, измъкна се по познатия път към убежището си. На сутринта в махалата вече знаеха, че наблизко скита мачка стръвница, която не знае силата си. Опитните очи на един местен ловец намериха косми от нейната козина по оградата, проследиха дирите по влажната пътека, която се спущаше от канарата към махалата, и остана неясно само това — защо свирепият звяр не е похапнал от плячката си...

— Може да я е подплашил някой — казваше неуверено ловецът, — избягала е и няма да се върне повече насам...

Хората от махалата се поуспокоиха, но щом се стъмни на другата вечер, всеки побърза да затвори добитъка си на сигурно място, а павилионът опустя съвсем рано. Погледите на мъжете, които бързаха към къщите си, се отправяха със скрита боязън към потъмнялата планина, където се криеше опасният звяр.

Младият мечок съвсем не подозираше какво се е случило в селището. Той си застана пак на канарата, изчака да се захлопне къщната врата, промъкна се благополучно до кочината, но там не намери нито убитата свиня, нито царевичната каша. Дивото животно, което вече беше свикнало да получава редовно храна, изследва всички кътчета, проръмжа веднъж-дваж недоволено и накрая се измъкна навън недоумяващо и раздразнено.

Гладът престъргваше стомаха му, тласкаше го да търси нещо за похапване, а в селището това можеше да стана по-лесно, отколкото в пустата зиме планинска гора. И наистина скоро го привлече съблазнителен дъх отвъд речицата, където беше лагерът на трудоваците. Мечокът се насочи натам и стигна на брега. Леглото на течашката напевно вода беше осеяно с едри закръглени камъни, но той не премина веднага, сви се до близката ограда, под клонаците на огромен орех.

В махалата нямаше кучета, които биха могли да го усетят — изтребени бяха през последната акция против разпространението на бяса, но всичките прозорци на бараките светеха. Пред вратите им още

се мяркаха силуетите на хората. И колкото и да не се боеше от тях, свикнал през последните дни с близостта на двукраките, неговият верен инстинкт не му позволяваше да се показва пред очите им. Сега непременно трябваше да ги изчака да се приберат в леговищата си, да угаснат светлините и да заспят.

Животното лежало търпеливо почти два часа край оградата, без да помръдне. През това време покрай него премина само една забързана котка. Тя изфуча от уплаха, като надуши едрия звяр, и изчезна подобно на привидение в тъмнината. Към десет часа лагерът утихна съвсем и останаха да светят тук-там отделни лампи. Мечокът стана, слезе по брега, премина речицата и се изкатери отвъд.

Приятният мирис на мляко го отведе до прозорец, който беше задънен с телена мрежа. Той се изправи на задните си крака, допря предните на мрежата и натисна. Пироните, с които беше закована рамката, се извадиха почти безшумно и тя увисна настрани. Мечокът се послуша пак, голямото му тяло се преля вътре и той се намери в циментирано помещение с внушителна печка в ъгъла, което цялото ухаеше на мляко и на гозби.

Дивото животно се спря пред наредените касетки, пълни с бутилки мляко, слънчогледово масло и оцет. Лапата му обърна невнимателно една от тях. В нощната тишина се понесе глухо гъргорене. Мечокът се сепна за миг, защото издаването на шум не влизаше в неговите сметки.

Спалните помещения започваха през няколко стени. Хората вече бяха потънали в дълбок сън, уморени от дневния труд. Мечокът повдигна внимателно със зъби бутилка мляко, седна на пода, обхвана я с предните си лапи, намери с език картонената запушалка, която миришеше най-силно, напоена от течността, и я скъса. От гърлото на съда избликна струя от възхитително дъхащо мляко, но едрото животно отдавна беше минало бебешката си възраст, за да смуче от бутилката като от биберон. Млякото се изля на пода, но това не беше особена пречка. Мечокът се наведе и облиза лакомо течността. И, вече обогатен от опита, той постъпи по същия начин със съдържанието на двадесетина бутилки от мляко и от слънчогледово масло. Само оцетът не му хареса и след първата не посегна към друга бутилка. Ако пък някоя тапа не излизаше лесно, животното просто пускаше съда на

пода, той се счупваше със слаб пукот, течността се разливаше и дългият език действуваше предпазливо между стъклените парчета.

Сутринта и трудовашкият лагер осъмна в голяма тревога. Стръвницата беше влязла в кухнята. Случайно не беше срещнала човек навън от спалните — ами ако някой се беше изпречил на нейния път?

Стъпките на мечешките крака, намазани с мляко и слънчогледово масло, странно наподобяващи на човешките, се виждаха застрашително навсякъде из кухнята — и по пода, и по стените, и по прозореца. Работата не можеше да бъде оставена така — необходими бяха решителни мерки, за да се избави местността от звяра.

През деня забръмчаха телефоните, пристигнаха представители на горските власти, убедиха се, че наоколо шета страшна мечка. Телеграфно беше изискано разрешение за убиване на стръвницата. Привечер в махалата се събраха двадесетина въоръжени мъже, които дойдоха чак от близкия град, за да участвуват в опасния лов. Когато започна да се стъмнява, трудоваците се спотаиха в помещенията си, а навън, в каросериите на два камиона и на клоните на четири грамадни ореха застанаха ловците, затаили дъх, напрегнати, с пушки в ръце, готови за откриване на убийствен огън.

А младият мечок съвсем не беше сполетян от мрачни сънища и не знаеше нищо за тревогата, която беше предизвикал с шегите си в кухнята на трудоваците. Вкусът на млякото и на слънчогледовото масло го привличаше властно към лагера. От време на време той дори засилваше хода и пристигна до оградата при големия орех, където беше чакал предната вечер, половин час по-рано, но за негово задоволство шумът в бараките вече беше утихнал.

Нетърпеливото животно премина внимателно по големите камъни над водата, полази по стръмния бряг право към прозореца на кухнята. Сигнало беше вече горе, когато задният му ляв крак закачи някакъв камък, който се търкулна, удари се в стар ръждясал, отдавна захвърлен варел. Във въздуха се понесе плътен звън, който отекна далече в смълчаната нощ.

Мечокът се спря смутено, легна по гърди, за да долови каква ще бъде реакцията на околния свят от внезапните силни звуци. И това го спаси от сигурна смърт. От всички страни се понесоха огнени копия, които раздираха тъмнината. Въздухът се разтърси от силни гърмежи,

по земята летяха истински оловни смерчове. Старият варел се превърна мигновено в решето. Сякаш беше настъпил краят на света и земята се разтваряше, за да погълне всичко живо сред огнени пламъци и лава.

Смаяното диво животно се надигна уплашено. Тогава светнаха фаровете на колите, блеснаха всички прозорци на бараките и хората го видяха на брега разрошено, настръхнало, грамадно, черно, показало дългите си бели зъби, с пламтящи на ярката светлина очи — образ, страшен като представата за дявола. Отекнаха високи човешки гласове и прозвуча закъснял изстрел. Една едра сачма се заби в рамото на мечока, той изрева болезнено и се събори по брега в речицата. Всички останали куршуми и дremки профучаха над главата му, без да го засегнат. Те се сплескваха по камъните, разравяха песъчливия насрещен бряг или свистяха във въздуха, изпратени напосоки от неопитни стрелци.

Дивото животно се втурна нагоре по леглото на речицата към спокойните си владения, ужасено от това тъй шумно и тъй болезнено посрещане. Търчеше безспирно, напрегнало силните си мускули, прехвърляше камънаци, цопаше из вировете, прелазваше с мъка ниските водопади.

Когато стигна до старата бука, мечокът легна на сухите листа, съвсем останал без дъх. Гърдите му свистяха от умора, сърцето му тупаше силно, но полека-лека започна да се успокоява. Раната в рамото му пареше, лижеше я от време на време с глухо сумтене, което приличаше на обидено подсмърчане.

По-късно мечокът сложи глава на предните си лапи, болката в рамото се беше попритъпила, спеше му се, беше уморен до смърт от главоломното препускане по нагорнището. Смълчаната гора наоколо изведнъж оживя. Вятърът засвири пронизително през голите корони на дърветата. Просвистяха едри капки дъжд, които скоро се примесиха със сняг.

Младото животно изпъшка глухо, но не се помръдна — това бяха познати звуци, родени от планината и гората. По нищо не приличаха на неотдавнашния гръмотевичен концерт долу. Да, нямаше да забрави това невиджано изригване на шумотевица, на светлина и на свирепа болка. Хората бяха твърде странни и опасни. Може би не си

заслужаваше да отива вече към тъй привлекателните им, но страшни
леговища.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 9 от 1977 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.